

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 25 września 2023 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w kwestii wniosku SSN Barbary Skoczkovskiej z dnia 14 lipca 2023 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Grzegorza Żmija i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. akt II ZIZ 8/22, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 44/22,

postanowił:

pozostawić bez rozpoznania wnioszek o wyłączenie SSN Grzegorza Żmija i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 44/22.

UZASADNIENIE

Adwokat A. H. - obrońca SSN J. I. w sprawie o sygn. akt II ZIZ 8/22, w piśmie z dnia 25 października 2022 r., które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 28 października 2022 r., zawarła wniosek o stwierdzenie występowania przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – dalej powoływana jako u.SN, wobec SSN Marka Siwka, SSN Marka Motuka oraz SSN Marka Dobrowolskiego wyznaczonych do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II ZIZ 8/22. Do rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Motuka, został wylosowany pięcioosobowy skład orzekający: Przewodniczący SSN Tomasz Artymiuk, SSN Grzegorz Żmij - sprawozdawca, SSN Tomasz Demendencki, SSN Barbara

Skoczowska i SSN Zbigniew Korzeniowski. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. akt I ZB 44/22.

SSN Barbara Skoczowska w dniu 14 lipca 2023 r. złożyła pismo, w którym zawarła na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie SSN Grzegorza Żmija i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 44/22. W uzasadnieniu SSN Barbara Skoczowska wskazała, że wymienieni sędziowie zostali powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Tym samym, sędziowie ci, zasiadający w składzie przeprowadzającym tzw. test sędziego, zmuszeni byłiby do zajęcia stanowiska odnośnie do okoliczności, która także ich bezpośrednio dotyczy, albowiem jest związana z ich własną procedurą nominacyjną. Ponadto SSN Barbara Skoczowska wskazała, że wymienieni sędziowie nie złożyli żądania o wyłączenie siebie od rozpoznania wniosku o przeprowadzenie testu. Zaznaczyła też, iż ich udział w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 44/22, mógłby realnie prowadzić do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), a także do przyjęcia, że sąd z ich udziałem byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. SSN Barbara Skoczowska powołała się na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. o sygn. akt I KZP 2/22 oraz uchwały trzech izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-41 10-1/20).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem wylosowanego sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, lub 3) wniosek o wyłączenie wylosowanego sędziego

złoży strona tego postępowania (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22), albo 4) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie wylosowanego sędziego w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *Iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181). Argumentacja przedstawiona przez SSN Barbarę Skoczkovską w piśmie z dnia 14 lipca 2023 r., nie pozwala do zaliczenia tego wniosku do żadnej z powołanych czterech kategorii układów faktycznych, umożliwiających rozstrzygnięcie o wyłączeniu wylosowanego sędziego Sadu Najwyższego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego.

W tej sytuacji, wobec niedopuszczalności z mocy ustawy, zawartego w piśmie SSN Barbary Skoczkovskiej z dnia 14 lipca 2023 r. wniosku o wyłączenie SSN Grzegorza Żmija i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności, tj. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 44/22, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, należało pozostawić go bez rozpoznania. Ubocznie przy tym należy zauważyć, że w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2023 r., sygn. akt I ZO 28/23, wyrażono pogląd, iż sytuacja ujęta w pkt 2 ma także miejsce, gdy akceptowana przez sędziego wykładnia prawa, stanowiąca rezultat subiektywnego osądu samego zainteresowanego sędziego, w niepowtarzalnych realiach konkretnej sprawy, do rozpoznania której został on wyznaczony, pozwala przyjąć, że także hipotetyczny rozsądny obserwator, świadomy stanu psycho – emocjonalno – duchowego danego sędziego, byłby gotowy uznać jego niezdolność do orzekania w tej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może bowiem decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w

realiach sprawy, wystarczające okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]